

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egyes évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajczár.

Külföldi csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:

Öt hasábos példány 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr. Nyilvántár garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többzori hirdetések jutányosan eszközöltetnek. — Bel- és külföldi hirdetések számára hirdetésüket elfogad Háy Károly hirdetésnyelv-közlő irodája Budapestben, Nagykereszt-utczán, 8. szám.

A lap szerkesztésére s a nyilvántár vonatkosá minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Külföldi példányok, reklámok, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Megyei közgyűlés.

(május hó 13-án.)

Gr. Gyűrky Ábrahám főispán 10 órakor a tisztikar kíséretében elfoglalván főispáni székét, a közgyűlést következő beszédével nyitotta meg:

Tisztelt megyei közgyűlés!

„Örömmel üdvözlve a t. megyei bizottság jelenben összegyűlt összes tagjait, a közgyűlést ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

T. m. közgyűlés! Jól tudom azt, hogy a megye közönsége, koronás fejedelmének örömeiben és bánatában egyformán osztozik; tudom azt is, hogy következő közlésemmel a t. megyei bizottmányt általános örömmel lesem meg, midőn tudatom, hogy a cs. kir. apostoli királyunk a felségének fia Rudolf korona herceg a fensége felejthetetlen emlékü József nádorunk unokáját Stephánia belga királyi hercegnőt eljegyezni méltóztatott.

Pulesky Ágoston, kifejezve azt, hogy a főispáni székéről tett eme közlés a bizottság összes tagjaiban örömteljes viszhangot keltett, hogy ezen örömnélkülös kifejezés is adathassék, indítványozza, miszerint a korona hercegre és Stephánia hercegnőre az összes megyei bizottmány részéről üdvözlő felirat megnevezessék.

Gr. Gyűrky Ábrahám. Ezennel tehát mint egyhangulag hozott végzést mondom ki, hogy Rudolf koronaherceg a fenségre és Stephánia királyi hercegnő a fenségre eljegyzésük alkalmára Nógrádmegye részéről üdvözlő felirat intézessék.

T. megyei közgyűlés! Örömmel tudósítom továbbá, hogy a cs. kir. apostoli királyunk a felsége a megye egyik érdemes tagját, ki életében soha semmire sem vágyódott, és a kinek semmi ambíció nem volt, — Huszár Károly urat, a sz. István rend kis keresztjével felruházta. Indítványozom, hogy a felségének ezen becses kegyadománya örvendtes tudomásul véteessék. (Éljen!)

Van szerencsém végül jelenteni, hogy a belügy-minisztérium a méltósága Dr. Plichá Somát megyei t. főorvosunkat az országos közegészségügyi tanács rendkívüli tagjának kinevezni méltóztatott.

Ezen beszéd elmondása után felolvasni kezdett az alispáni jelentés; Bozó Pál úr indítványára azonban, minthogy az alispáni jelentés kinyomatva a bizottsági tagokkal közölve van a felolvasatást mellőzve, a jelentés tudomásul vételét hozta javaslatba. A jelentés tudomásul vétetett.

Olvasatott nm. Trefort közölt. miniszter rendelete az ipariiskolák ügyének felkarolása és terjesztése tárgyában. Ezen rendelet a szolgabíráknak avégből adatik ki, hogy azt az illető ipartestületekkel közöljék. (A punkban is közölteni fog.)

Az 1875. XX. t. cz. 30. §-a alapján az adó fel- szőlamlási bizottsághoz rendes tagokul Fáy Albert és Felsenburg Tivadar, póttagokul Dessewffy Elek és Gazdik Lajos; a bányászó bizottságba pedig Pajer István és Mescha András urak választottak meg.

Felolvasatott azon bizottsági tagok névsora, kiknek megbízatása ez év folytatán lejár. A lajstrom a nyilvántartási naplókba készült. A bizottsági tagok megválasztási határnapján okt. hó 28-ka tűzetett ki. Megválasztottak továbbá az egyes választó csoportok elnökei és helyettes elnökei. (Ugy a névsor, mint az egyes csoportok elnökeinek lajstromát lapunk jövő számában fogjuk közölni.)

A számvizsgáló bizottság a ennek javaslata folytán az állandó választmány a megyei pénztárkról vezetett főpénztárnoki számadások helyeseknek találván, az utalványozást illetőleg az alispán, a kezelést illetőleg pedig Detrich Zeigmond főpénztárnok minden további felelősség alól felmentettek.

A számadások szerint a házi pénztár bevétele 84528 frt 8 öthatod kr; kiadása: 84525 frt négyhatod kr. maradvány 8 egyhatod kr. A magánpénztár állá-

pota: 10114 kr; a segédelmi pénztár bevétele 21733 frt 11 kr, kiadása 746 frt 62 kr; a közmunka pénztár bevétele 101,150 frt 35 kr; kiadása, 89608 frt 66 kr.

Olvasatott a számvizsgáló bizottság javaslata folytán az állandó választmány a közszéki számadásokra vonatkozó jelentése. (Jövő számban közölni fogjuk.) Azon körjegyzők ellen, kik számadásaikat márcs. végig be nem adták, fegyelmi vizsgálat rendeltetett el, jövőre pedig, akik a határidőn belül a számadásokat be nem terjeszték 4 frtban fognak marasztaltatni. (Ezen bírásg. összegek a számvizsgáló bizottság tagjainak honoráriumul fog szolgálni, mert tudvalevőleg egy rendelet a számvizsgálók napdíjait eltörölte. Minthogy pedig nem lehet azt kívánni, hogy egyes rendetlen körjegyzők miatt a számvizsgálók bármikor borendeltessenek; az így okozott fáradtságuk kell, hogy valamiből honoráltassék. A szolgabírák utasítva lettek, hogy az egyes község követelei és tartozási állapotát tüntessék elő; mert sok községnek a finansziája bizony miserábilis állapotban van. Ezentúl a számadásokban az is kitüntetendő lesz, hogy a községi pótdó milyen százalékat képezi a község egyenes adójának.

Következtek a társadalmi körlevelek.

Maros-Tordmegye körlevele azon kényszerrendelet ellen, mely a törvény gyűjteményekre nézve megrendeli, hogy azok a miniszter által kijelölt czégtől vásároltassanak; az állandó választmány által pártólólag fogadtatni javallatott.

Gr Gyűrky Ábrahám főispán a méltósága azonban igen tapintatosan, egyébként pedig a bizottmány bölcs belátására bízva az ügyet, a maga véleményének akép adott kifejezést, hogy mintán az törvénykönyvek kell hogy hibátlanul adassanak ki, s a könyvkiadók közül a Légrády-czég az, melynél a törvénykönyvek a kiadás előtt állami revizió alá esnek; bár első pillanatra a nm. belügyminiszter rendelete kényszerrendeletnek tűnik fel, mégis a törvénykönyvek egyöntetű és a szövegre nézve teljesen hibátlan kiadása tekintetéből a kérdéses rendelet észszerű és hasznos.

A bizottmány, a főispán eme felvilágosító előadása folytán az állandó választmány javaslatát nem fogadta el, s a maros-tordmegyei körlevelet csupán tudomásul vette.

Kolozsmegye átirata a tiszti ügyész felbbrzési jog precizirozása tárgyában. Minthogy a tiszti ügyész felbbrzési joga több részben egyes törvények által biztosítva, s megyénkben máris gyakorlatban van; a körlevél tudomásul vétetett.

Szeged átirata asiránt, hogy a létesítendő 3-ik egyetem Szeged városában emeltessek fel, jóllehet a bizottmány a mostani pénzügyi viszonyok között ezt egyhamar létesítendőnek nem gondolja, mindazáltal, ha a 3-ik egyetem létesítése országgyűlésileg kimondatnék; Nógrádmegye mindenesetre azon lesz, hogy annak helyéül Szeged városa jelöltessék ki.

Bereg megye körlevele a phylloxera irtása tárgyában, mivel ez ügyben már többrendbeli megyei intézkedés történt; tudomásul vétetett.

Zemplén megye átirata a hazai földmívelés érdekében s ezzel kapcsolatban Sezitovszky János indítványa a gazdasági egyesület létesítése tárgyában egy létesítő bizottság kiküldetése végett; pártólólag fogadtatott s a létesítő bizottság megválasztott.

Szeitovszky János. Azon pillanatban, midőn az ország törvényhozói teljes mértékben felfogva a gazdasági helyzetének változásait, a földmívelés előmozdítására nagyobb összegeket szavaztak meg, s ezzel a gazdasági haladás terjesztésének eszközeit nyújtották; elérkezettnek láttam az időpontot arra, hogy itt a helyütt, hol komoly pillanatokban a község érdekében kimondott minden szó még visszhangra talál, megtegyem az indítványt, mikép a közgyűlés, mint a megye érdekeinek minden irányban leghívatottabb képviselője, küldjön ki előkészítő létesítő bizottságot egy megyei gazdasági egyesület megalakítása iránt, szükségessé látván határozatilag ma még azt is kimondani, hogy a megyei közgyűlés a megalakulandó egyesületet erejéhez mért anyagi mint erkölcsi támogatásában részesítendő.

Nem új az t. közgyűlés, mit indítványomban becses elhatározásuk elő terjesztési bátorodom, de látva, hogy közszéki- reinkből egy ily határozott lépés nélkül részünkre mi sem háramland vissza, a község volt az, melyhez hogy Nógrád minden fia kell, hogy há maradjon — készített indítványom benyújtására. S vajjon kell-e díszes gyűléseket előtt egy gazdasági egyesülés szükséges voltát indokolnom, azt hiszem nem, hisz legnagyobb rés talán kivétel nélkül gazdasággal foglalkozunk,

de ha nem így lenne is, szerintem kötelességünk lenne a kezdeményező lépést megtenni, mert csakugyan tévednénk, ha mindent a kormánytól váránk, a nagy feladatokkal szemben az egész ország gazdasági szükségének közreműködése mellett létesítendő eljárás van helyén, s hogy a nagy munkában a megyét méltán megillető helyet el foglalhassuk, szükséges, hogy a mód és eszköz iránt gondoskodjunk.

Ilykép ajánlván a t. megyei közgyűlésnek indítványomat, bátor lesznek a létesítő bizottság névsorát és tekintettel a megye 6 járására egybe állítva javaslatba hozni, kérve a megye igen tisztelt alispánját, mikép a bizottságot ideiglenes elnök választására alkalmas időben egybehívni kegyeskedjék.

E szerint a létesítő bizottság tagjait megválasztattak: Madách Károly alispán, Seitovszky János, Huszár László, Beniczky Gyula, Gr. Forgách Antal, Bozó Pál, Reményfy József, Hanzély László, Harmos Gábor, Pokorny Gusztáv, Fajnor Sándor, Veres Gyula, Laszkáry Gyula, Veres Pál, Dessewffy Ottó, Sréter Alfréd, Komjáthy Anselm, Pajor István, Kacs Kovács Lajos, Gr. Czebrán László, Szentagh Pál, Pulszky Ágost, Illés Ödön, Oroszi Miklós, Némethy Kálmán, Beniczky Árpád, Zemlinzky Rezső, Fáy Albert, Galgóczy Károly, Tillmann Károly, Mocsáry Ödön.

Pulszky Ferencz felhívása a Budapestben a hó 23-án déli 12 órakor tartandó Szécsényi szobor leleplezési ünnepélyre, tisztelettel fogadtatván, elhatározatott, hogy a megye részéről a múlt évi őszi közgyűlésen megválasztott küldöttség az ünnepély határnapjáról értesítessék.

Az országos nőiparegyület alapjára 100 frt kiutaltványoztatott (Losoncz városa 50 frttal járult a hazafias czélhoz)

A megyeházi építészről szóló jelentés tudomásul vétetett s az eljáró küldöttség további intézkedésekre újból felhatalmaztatott.

A Róvay árvák kérvénye, melyszerint néhai Okolicsányi Pál volt gyám által elfizetett a 1400 frttal tevő pénzök a tartalékalapból fizetessék ki, elutasítatott. Mert az egyes gyámokért a múltból a megye garanciát nem vállalhat.

Az 1879. évi decz. 11-én tartott közgyűlés 68. sz. határozattal a b.-gyarmati laktanya építésére vonatkozó, a losonczy épületek jövőjére, valamint a B.-Gyarmat és Losoncz városokban elhelyezett állandó katonaság beállásolása ügyére nézve véleményes jelentés tétellel megbízott küldöttség jelentése. Ezen hosszabb kimerítő jelentés majdnem egy órai s elősebb polémia adott alkalmat. A határozati javaslat felolvasása után, mely a küldöttségi jelentést egész terjedelmében elfogadtatni, s az abban foglaltak fogatosítására alispán elnöklete alatt Hanzély László, Harmos Gábor, Komjáthy Anselm, Reményfy József és Sréter Alfréd urakat küldi ki.

Pulszky Ágoston szólalt fel, ki a hosszabb operaturnra nézve megjegyzi, miszerint az első felolvasás után, mint a kérdésben tájékozatlan, érdemileg aligha szólhat; miért is indítványozza, hogy a javaslat nyomtatassék ki a bizottsági tagoknak megküldve, az őszi közgyűlésen véteessék elő.

Szerintem még bonyolult az ügy (pedig Pulszky úr az egyeztető felolvasás után majdnem minden részletre teljesen reflectált.) Nem látja azt igazoltnak, hogy a megyére pótdó véteessék ki márcsak Losoncz kártalanítása szempontjából is; mert hisz Losoncz esetleg a 10,000 frt értékű megyei ingatlanokkal is kárpótolhatatik; de a javaslatban szerinte igen sok ház is van. Így pl. az; hogy mért kelljen 82 honvéd részére oly drága, 40,000 frtos kaszárnyát építeni? nincsenek továbbá az épületben a tisztalakások biztosítva. A kölcsön visszafizetésére nézve pedig mindig aggályos marad az, vajon a honvédség megmarad-e Gyarmaton s akkor miből fog a javasolt arányban törlesztés eszközöltetni? Szerinte ez esetben a megyei pótdónak hová tovább kiterjesztése s teljes behozatala éretik el; azért is igen vezedelmes praecedensnek találja, hogy a megye a pótdóba meggondolatlanul belemenjen. A megyére nézve nem sürgős az ügy, mert itt csak B.-Gyarmat és bizonyos részben Losoncz speciális érdeke forog fenn. Épen azért is kéri a fentebbi indítványát elfogadtatni. (Hosszú s majdnem félórát igénybe vevő beszéde egy részről megéljenaztetett.)

Reményfy József Pulszky beszédre megjegyzi, miszerint azt jó lenne kinyomtatni, mert bizony abból is vajmi keveset értett meg, csak annyit, hogy Pulszky úr a sürgős kérdést, mely már annyiszor került szónyegre, minden áron el akarja odáztatni. Már pedig ez nem lovagias eljárás, tudva azt, hogy ez már több gyűlésen előfordult, hogy mindannyiszor küldöttségbe bízott a javaslat megtétele úgy a B. Gyarmaton építendő laktanya, mint a megye Losonczon lévő ingatlanok eladása és kártalanítása nézve, ezen eljárásal csupán a küldöttségek haszontalanul fárastatnának. Ezután repartíálja az ügyet a igen kiemelt historicus előadással és indokolással érvelő kaszárnya szükség és igen sürgős voltát. Azt, hogy a kaszárnya építésre B. Gyarmatnak a 40,000 frtos költsön iránti kérvénye jóváhagyassék, hogy a losonczy ingatlanok eladásának feltétlenül elhatározandónak tartja; a kártalanítás kérdésében nem bántja, ha az még újabb revisio alá vétetik.

Huszár László Pulszky úr indítványát pártolja, mert az úgy előtte is teljesen ismeretlen lévén, ahhoz hozzá nem szólhat.

Srétér Alfréd hosszabb előadásával a javaslatot elfogadni véleményezi a kártalanítás kivételével, mert alaposan sejti, hogy a bizottság csupán a pótdadó kivételétől fél.

(A javaslat szerint B. Gyarmatnak a kaszárnyára a minisleri terv szerint 40,000 frtra van szüksége; erre nevezve 20,000 frt a kormánytól kérendő, 10,000 frt a megye segedelmipénztárából kölcsönkép megszavazandó, a város által valamelyik pénztárnál 10,000 frt jelzálogra felveendő. A javaslat továbbá a megyének Losonczon lévő ingatlanait legkevesebb 10,000 frton eladatni véleményezi, végül tekintve, hogy a katonai elszállásolással kizárólag B. Gyarmat és Losoncz vannak terhelve, ennek kártalanítása fejében a megye részéről egyszer mindenkorra a két városnak tíz tíz ezer frt szavazzassék meg, mely összeg megyei pótdából 2 éven át fedeztessék, a akép, hogy házadó minden frtja után 1 kr. vetessék ki. A Losoncznak kifizetendő kártalanítási összegből, az esetben, ha Losoncz városa az ottani ingatlanokat megveszi, a 10000, frt visszatartassék, ezen összeg a megyei megánpénztár rendelkezésére bocsátassék; a B. Gyarmatra eső kártalanítása összeg pedig, mint törzsvagyon a város által az 1870. XVIII. t. cz. értelmében kezeltesék ennek kamatából elsősorban az elszállásolási kiadások fedeztessenek.)

Harmos Gábor, úgy látja, hogy minél tovább beszélnek ez ügyről, annál inkább bonyolodottabbá teszük azt. Részletesen és igen érthetően reasummálja a fennforgó ügyet a javaslatot elfogadja.

Pulszky Ágost minden más kérdésben engedni hajlandó, de a finansziális kérdésben soha.

Kövy Tivadar hosszabban válaszolja, hogy mért égető kérdés B. Gyarmatra nézve a kaszárnya ügy?

Gr. Gyürky Ábrahám, minthogy a három kérdés egymástól elválasztható, az, főleg a kártalanítási kérdés csakély összefüggésben van az egészszel, repartíálni véli a kérdéseket.

Vladár Viktor Pulszky Ágost előadását sophistákkal telt ibis redibisnek tartja, s azt látja, hogy Pulszky úr csak elodózni akarja a sürgős ügyet; s minekutánna ő is tüzetesen hosszászolt a kérdéshez, a bizottsági javaslatot elfogadni ajánlja.

Szvitovszky János határozottan a javaslat ellen szólal fel már azon indokból is, mert ezen tárgyat meghívón felvéve nem lévén, a bizottság ezen kérdést nem tanulmányozhatta s ekként ahhoz most alaposan csak azok szólhatnak, akik abban mint küldöttségi tagok résztvettek, s csak azok szavazhatnak mellette pártolólak, akik B. Gyarmat érdekeit képviselik.

Reményfy József Pulszky Ágost beszédre visszamenve azt jegyzi meg, hogy Pulszky csak azért gúrdított akadályt ezen ügynek, mert Szécsényben is van egy üres ház, melyet kaszárnyául akarnak kiadni. Hanem, ha már nem is mint B. Gyarmat város polgárának, de mint megyei bizottsági tagnak kellene a kaszárnya elhelyeztetésére vonatkozólag szállania, arra soha sem szavazna, hogy B. Gyarmatnak, mint a megye központjának mellőzésével, egy sokkal kisebb városban Szécsényben építtetnék fel a kaszárnya.

Pulszky Ágost erre tiltakozik, s határozottan tagadja, hogy egy vagy más aspirációk vezérelnék ezen ügyben. Megjegyzi azonban, hogyha Szécsényben volna erre alkalmas telep s a bonvédség oda tényleg áthelyeztetnék, Szécsény városa soha senkihez sem folyamodnék kárpótlásért.

A hosszas polemikának Beniczky Gyula indítványa vetett véget, ki a vita folyamán a pro és contra indokokból összeállította azon javaslatot, melyet Huszár László is elfogadni ajánlott. T. i. Beniczky Gyula a javaslat 2 első részét, mely B. Gyarmatnak a kaszárnya építést s erre 40,000 frt költsön felvehetőségét

illetve kieszközölését, s a Losonczon létező ingatlanok eladását tárgyalja, — elfogadandónak, s a kárpótlást azonban elejtendőnek indítványozza.

A kárpótlásra nézve azonban kétféle nézet jött létre; az egyik, mely végleg elejtendőnek, a másik, mely a jövő közgyűlésig elhalasztandónak találta.

Erre nézve a névszerinti szavazás gr. Gyürky Ábrahám által megejtetvén, az elhalasztás mellett 32 en, az eljöttés mellett 18 an szavaztak.

A végzés ez értelemben kimondatván, a közgyűlés a napirendre tért.

A nándori választási csoport központjaul Romhány községe állapított meg.

Haláp, Surány, Terény, Szanda és Hér községek kérvénye az iránt, hogy a sziráki út vonal Terényen át vezettessék s hogy a végből az illető községek közmunkaerejüket ezen utra fordítsák, véleményezés végett egy küldöttségnek adatott ki, melynek tagjai Reményfy József, Kövy Tivadar és Dessowffy Elek.

A tereskei s Angyal Gyula által emelt vizgát levágatása elrendeltetett s az eljáró küldöttségnek meghagyatott, hogy a víz szabad lefolyása tekintetéből a kellő intézkedéseket az építő költségére tegye meg. A jogorvoslat birtokon kívül keresendő. (A hosszabb indokolatát térhiány miatt kihagytuk.)

A heródi malom időközben kellőleg kiigazítván, a további intézkedés beszüntetik.

A sói, ilinyi és csitári vízszabályozásra nézve az érdekelt birtokosok között egyezés jött létre. Az egyezés ellenőrzésére s közrehatásra Szerémy főszolgabíró utasított.

A csóri és surányi patak kitisztítására vonatkozólag hasonlóan megtörtént az egyesség, mely szerint Oroszi Miklós panaszra folytán Stern haszonbérli a pataknak 1 hó alatti kitisztítására kötelezte magát. Ennek ellenőrzésére az illető szolgabíró utasítva lett.

A pálfalvi malomgátára nézve elhatározatott, hogy az levágassék s a zúgó egy méterrel lejjebb vágassék. Homoktereműen a pátervölgyi pataknak új mederépítése elrendeltetett.

A b. gyarmati ipartársulat kérvénye, hogy vele a megyei árlejtések határnapjai közöltessenek, illetékes intézkedés végett az alispáni hivatalhoz tétetett át.

Szűgy község kérvényének, hogy a kovács és koresmaépületek kijavítására szükséges 658 frt költség pótdadó után szereztessek be, hely adatott akép, hogy miután a kérvény kellőleg felszerelve nem volt, az felszereltessek, s az alispánhoz torjessék be. Az alispán közgyűléseleg felhatalmaztatik, hogy a kérvénynek kellő felszerelése után a törvényhatósági záradékolást tegye meg.

B. Gyarmat város kérvényének a kőszári főszolgabírási tárgyalóban, hely adaván, Hontmegye megkeresetik, hogy a fűzest 30 nap alatt vágassa le, különben Hontmegye azon indolentiaja folytán, hogy a megyének ez ügyben tett többszöri megkeresésére a társatóságot feleletre sem méltatja, a kormányhoz felirat fog intéztetni.

Az Ipoly folyó B. Gyarmat melletti szakának szabályozása tárgyában Hanzely László elnöklété alatt kiküldött bizottság jelentése és javaslata elfogadatván, elhatározatott, hogy a magas kormánytól culturmérnök és kormánybiztos fog kértetni, egyidejűleg az általános szabályozás végett is felirat intéztetik.

Dr. Baintner Ferenc főorvos jelentése folytán az cseszi mocsáros helyek megvizsgálására Bozó Pál elnöklété alatt a főszolgabíró, főmérnök és járási orvos küldettek ki.

A málnapataki orvosi kör beszünttetett, s a tót ajkú községek a rónyai, a magyar ajkú községek a losonczyutági orvosi körbe osztattak be.

Elastner Ferenc volt megyei főmérnök kérvénye folytán Soltész vállalkozó részére fizetendő 340 forint kintalványoztatott akép, hogy ez Elastner tartozásába visszatartassék.

Robély Károly árvaszéki dijnoknak 50 frt meg-szavaztatott.

Pajor István árvaszéki elnök és Harmos Gábor tisztifőgyűzész 6 heti szabadságot kértek. Megadott.

Beniczky Gyula indítványa folytán felirat intéztetik a közlekedési ministeriumhoz, hogy Vác városa főutczájának újbóli kövezését rendelje el.

A közgyűlés a főispán ő méltósága által d. u. 2 órakor oszlott fel.

Nógrádmegye üdvözlő felirata Rudolf koronaörökös ő fenségéhez.

Fenséges cs. kir. főherczeg koronaörökös!

Fenségednek-Stefanie belga királyi herczegnő ő Fenségével házassági szent trigykötés czéljából egy a királyi trónra mint hazánkra nézve is üdvösen történt eljegyzése keblünket a magyar osztrák monarchia népeinek millióival együtt érzett oly örömmel tölti el, mely a Fenség iránti hűség és hazaszeretet szent érzelmeit olvasztja egybe, s mely azon édes reményre jogosít,

hogy ha majd egykoron mint koronás király vesendi őt Fenséged nemzetünk alkotmányos uralmát, édes atyjának legkegyelmesebb urunk királyunk ő Fenségének dicső példáját követve — jogarának legbecesebb fényét alattvalóinak hűségében és szeretetében keresendi s találndja is fel; és fenséges Arája ugy anyai nagyatyjának, a magyar nemzet halhatlan emléké Nádorának, mint imádásig szeretett jelenlegi Királyunk ő Fenségének is méltó utóda leendő.

Az öröm és remény ezen édes sugarának melegétől bevült lélekkel kívánunk tehát áldást Fenséged szent szövetségére, boldogság és szerencse környezze Fenséged életpályáját, s engedje az Ég, hogy a magyar nemzet minden öröme és dicsősége a fenséges uralkodó ház örömeivel és dicsőségével mindig azonos, s Fenséged családi örömeinek és boldogságának tárháza kifogyhatlan legyen.

Kik egyébiránt magas kegyelmébe ajánlottak bódoló mély tisztelettel maradunk.

Nógrádmegye közönsége.

„Viszhang”.

A pusztulásnak harmadik oka a közterhek aránytalan viselése.

Első helyre tesszük pedig az adó szembeszökő aránytalanságát. Például:

A személyes kereseti adónál, azon földbirtokos vagy háztulajdonos, ki megelőző évben 40 frt: 99 kr. adóval volt megróva (lévén neki már ekkor legalább is husz catastr. hold birtoka) kereseti adó képen saját személyétől mint családifő fizet 2 frtot s 16 évet meghaladott családtagjaitól 1—1 frtot; és aki 8 kr. földadót fizetett a megelőző évben, hasonló képen 2 frt illetve 1—1 frt kereseti adóval rovatik meg. Tehát azon czim, hogy földbirtokos és földbirtokos egyenlővé teszi ezt amazzal az egyenlő adóteher viselésre. Pedig nagyon nagy a különbség közöttük a mód és tehetségben.

A házadónál: míg például egyiknek van egy konyhája, két kamrája, két istállója, pajtája, magtára, juhakla, ólai s csak egy lakozóhája, s fizet 80 krt. házosztály adót, addig másiknak van egy nyomorult kunyhója (viskó), mely magában összpontosítva képviseli a fennebb megnevezett épületi részleteket, s melyben ez együtt lakik malaczostul, libástul, csirkéstul, fizet szinte 80 krt.

Itt azonban megnyugtatótására a t. olvasó közönségnek sietek megjegyezni azt, hogy nem azért hozom fel ezt az aránytalanságot, mintha én az adót felszólalni akarván, sőt épen az ellenkezőt teszem, vagyis azt akarom kimutatni, hogy ha amannak házadója 80 krra van megállapítva: emennek untig elég volna akkor 10 krt fizetni.

Igaz, hogy ez által iszonyú mérvben csökkenne az állam jövedelme az irlapon, de bizonyos volna a Wertheimben; holott így az irlapon nagy, a cassában pedig csakély a jövedelem s mindig szaporodik a hátrálék.

Ha kicsiny a jövedelem, kisebb mérvű legyen a kiadás is.

Szállítsa le például a kormány a fegyver alatti hadsereg létszámát, hisz a mai szervezettel 8 nap alatt a legtávolabb helyről is csatatérre szállíthatja seregét minek tehát a tulságos parádé? Hát még az a munkaerő elvesztegetés! Mennyi millió megy kárba csak egy év alatt is a munkaerő hiánya miatt, amely erő a kaszárnyákban tétlenül hever? Vagy: rövidebb időre szabja a tényleges szolgálatot. Aki a hadimarsot, hátravonulást, bukdácsolást, hasoncsuszást, árkonugrást és orrabukást, fegyverrelütést és a hatvágást egy év alatt el nem bírta tanulni, az három év alatt sem tesz nagy előmenetelt a haditudományban; az ugy is csak ágyútölteléknek való, s azt kár volna tartani haszontalanul három évig; holott ittból legalább becsületes kukoricapásztor válhatnék belőle s még is valami hasznot tenne a hazának.

Cassálja a finansziákat és a tanfelügyelőket. Amazok dolgát a községi előjárók, emezekét pedig a megyei iskolai tanács s minden vallásfelekezet lelkészse meg a közigazgatási bizottságok ingyen elvégeznék. Hanem akkor egy kis változással másként kellene a községi előjáróságot szervezni.

Erről talán máskor.

Itt csak a nép általi viselt adóterhek aránytalan ságáról akartam értekezni, mintegy kimutatva azon szükséglet, hogy ha a földadónál a catastr. javítása által igazságosabb adó hozatott, vagy legalább szándékolatott behozatni; a személyes kereseti és a házosztályadónál is kell bizonyos reformot keresztülvinni; és pedig leginkább azért, mert a mostani aránytalanság csupán a földadópon sugítja. Iám a luxus adó, mivel az leginkább a felsőbb osztály tyűkszemét szorította: nem csak reformáltatott, hanem egészen töröltetett is, és a szegény földhöz ragadt nép terhén könnyíteni

meg nem sietünk. Bizonyosan azon meggyőződés fonálán, hogy a nép jobban hozzá szokott a teherviseléshez, mint az uri osztály; csak hadd huzza az igát tovább is. Ha nem győzi, majd jajgat, s még akkor is elég idő lesz arra.

Van a népnek még egy másik a talán az előbbiekénél is aránytalanab torba s ez az egyházi adó az úgynevezett párbér, vagy metretatio.

(Folytatjuk).

Dorcsányi Ferencz.

A nógrádi ág. hitv. ev. egyházmegye reudes évi nagygyűlését B.-Gyarmaton a szokott helyiségben fogja megtartani, következő sorrendben:

Folyó év június 16-án délután 2 órakor dekanális szék ülés, hová a körlelkészek hivatalból boidéztettek, s a tanügy barátai s pártolói tisztelettel meghívotnak.

Ugyanaz nap délutánján folytatólag a papi és tanítói ösveggyűlési intézeti szék ülés fog tartatni, s a közigazgatási pénztár gyarapításának kérdése felhozatni.

Ezt követendő a jövő napra előforduló gyűlés fontosabb pontjainak eszmecsere váltása (conferentia).

Június 17-én reggeli 8 óra az evang. templomban gyámintézeti isteni tisztelet fog tartatni offertoriummál egybekötve. Hogy mi az a offertorium, ezt már sokan elfelejtették prot. egyházban. Valahá apáink vagyonuk tizedét áldozták egyházi célokra, most sokan vannak, kiknek ez egyház fenntartása nehézségeiről fogalmuk sincs!

Kérem a tisztelt protestans közönséget, ne menjünk hátra, de előre, jó példával szolgálván minden hitsorsosú polgártársainknak!

A gyámintézeti isteni tiszteletet a rendes közgyűlés fogja követni, délután lesz a folytatása és befejezése.

Mely gyűlésre minden érdeklődő protestans hívünk tisztelettel meghívatik.

Vladár János
nógrádi ev. főesperes.

B.-Gyarmat, május 11-én.

Folyó hó 10-én tartatott meg a városbázán a megyei küldöttség előtt, Hanzély László, úr elnökleto alatt, az Ipoly-szabályozása iránti értekezlet, mely küldöttségnek ezen szabályozást két szempontból kellett figyelembe vennie; ugyanis az általános Ipoly-szabályozási, másodszor pedig csupán B.-Gyarmat elposványított beltelkei érdekében, erre vonatkozó részletes szabályozás szempontjából.

De mintán Nógrádmegye ismételtén átirt Hontmegye hatóságához az Ipoly-szabályozása tekintetében, s ez mindekkoráig nem intézkedett az ügyben, az iránt a ministerium intézkedése fogván kikérteni. Augyal József mérnök úr a részletes szabályozásra vonatkozólag előterjesztette a tervet, mely szerint az Ipolyunk a nagy hídól a hajdani alsó-malomig egyenes vonalban egy új meder lenne ásandó, s a kiemelendő föld a a csatorna bal partján, tehát a városfelé való oldalon, ottól 5 m. távolaságban, védőtűléssé felhalmozandó, melynek költségei hétezer forinton felül lettek előirányozva.

Mig az érdekeltek tájékozva nem voltak, beszélgettek egyről másról, ribai és csalomiai malmokról, a küldöttségnek mult évben a tárgy helyszínti megvizsgálásáról szelestenyi malomtól kezdve, a tervnek a törvényben előirt módon közszemlének leendő kitételéről, a költségek kiáltali viseléséről, melyet az itt érdekeltek, mint lakásuktól megfosztottak, viselni nem képesek; de mintán a b.-gyarmati rét birtokosok ezen részletes szabályozás által rétleiket nem csak, hogy nem látták biztosítva, sőt inkább a várost védendő töltés által a vizet reájok zúdítva, ezen részletes szabályozás ellen nyilatkoztak, a midőn Reményfy József küldöttségi tag átvette a szót s kiemelte, miszerint első sorban a polgárok lakai szánandó állapotba vrendő figyelembe, s felolvasta az 1876. évi XIV. törv. cz. 10. §-át, s megemlítette, hogy habár tenni kell a város alacsonyabban fekvő részeiből a víz levezetése tárgyában, de sem a tervet nem látja o tekintetben eléggő felszerelve, sem pedig a terv netaláni végrehajtása esetében a panaszos lakrészeket az összomlástól biztosítva, ajánlja a tervnek az alvizek levezetése szempontjából való kiegészítést s a felolvasott törv. cikkhez képest a megye választmányának abbéli intézkedését kikérni, hogy az emberi lakok az Ipolyárterületéből egészséges száraz helyre áttérleltessenek.

Majd Harmos Gábor úr kultúr mérnököt, kívánt a ministeriumtól o célból kikérteni, amennyiben azt nem csak községek, hanem magányosok kérelmére is megteszik, annak megerősítésével Szécsényt és Teresket hozván fel, mire Kövy Tivadar úr majd a ministerium, majd a képviselő ház által egy kormánybiztosnak kiküldetését indítványozta, ki egy szakértő közbenjöttével a gordiuszi csomót megoldja, azon reményben, hogy a túlságos nedvesség által tönkre jutott, amúgy is szö-

gönyebb sorad háztulajdonos polgáraink némi állami felségelésben részesülnek. Algóver Mihály mérnök a posványos területek lakásuknak való tarthatatlanságát mutatván be, Elasztner városi mérnök b. gyarmati beltelkek helyrajzán előadott posványos téren az összedől házak kiűntetését, s ezen tarthatatlan lakók áttételeit hangsúlyozván, Reményfy indítványát ajánlotta elfogadás végett.

Erre Reményfy József Kövy Tivadar úr irányában felolvassa az 1871. évi XXXIX. törv. cz. 26. §-át, mely csakugyan, mint azt az utóbbi felhozta, ilyen körülményekben kormánybiztos kinevezését rendeli, s ez értelemben lett a megállapodás is, és az elnök akkép fogja ezen ügyet a megye választmányának be-terjesztetni.

Az értekezlet déli 12 órakor véget ért.

A délután tartott képviselő testületi gyűlés ezen javaslatokat elfogadván, azt a törvény hatóságához terjeszté fel, mely, mint a megyei közgyűlési jelentésből látható magádvá tette az ügyet. A képv. közgyűlés egyszerűsind elhatározta, hogy az úgy támogatása tekintetéből, a főispánt küldöttségileg megfogja keresni. Ezen küldöttség tagjainul megválasztattak Buriusz Mihály városi bíró, Reményfy József, Kövy Tivadar, Gavas Gyula és Karlik János. A fontos ügy pártfogására a megyei országos képviselők szinte küldöttségileg fognak keretni. Ezen küldöttség tagjainul Buriusz Mihály és Reményfy József kerettek fel.

E képviselő testületi ülésnek még több tárgya is volt, u. m. Kacsorics Ferencz kérvénye, melyben néhai Kacsorics Károly által használt városi rétek haszonbörletéről lemond, és Pakay Ádám kérvénye, melyben, fel-függesztetni kéri azon rendőri erélyes határozatot, melyszerint Pakay úr a szalmafedélzetnek 30 napalatti lebontására utasított. Az elsőre nézve tekintettel néhai Kacsorics Károlynak a város iránt tanusított érdemeire, megengedtetett, hogy a hagyatéka terhére és vésőlyére árverés útján, mely árverésről kérvényező előre értesítettni fog, egy évre haszonbérbe fog adatni. A másik kérvény azonban a tűzrendőri szabályok értelmében elutasított; mindezzel, tekintve, a mult évi sillány gazdasági viszonyokat, a határidő okt. 1-ig kiterjesztett. (Reményfy- úr megjegyezte a közgyűlésen, hogy aki udvari bálba akar menni, annak frakkot kell öltenie; aki városban házat épít, annak a város tűzrendőri és szépészeti szabályai szerint kell építenie.

Szécsény, májushó.

Multi közleményemben értesítettem, hogy szerény valóban minden tekintetben elhagyatott kis városkánkban az ő felsége Erzsébet királyné védnöksége alatt álló magyar országos segélyző nőegylet szécsényi főkegyelke megalakult. Ezen egylet elnökéül a köz-tisztelet és szoróterben álló Velica Haynald Teréz úrnő ő nagysága lett megválasztva. Örömmük nem sokáig tartott, mert a választás alkalmával távollevő elnökünk néhány nap mulva városunkba érkezvén, május 3-án összehívta az egyleti tagokat, megtartván a közgyűlést nagy meghatottsággal megköszönte azon egyhangú bizalmat, mely őtet az elnöki székre emelte, de egy-uttal mély sajnálattal indokolta, hogy ezen annyira magasztos fontosságú feladatnak megfelelni személyes körülményei nem engedik, azonban a közgyűlést azon biztos remény kilátásába helyezte, hogy áthatva lévően ezen egylet jótékony s meszaze terjedő céljaitól, mindennek előtt bejelentette a közgyűlésnek, hogy 20 frt lefizetése mellett magát az egylet alapító tagjának kéri bejegyeztetni, továbbá mint rendes tag a már bejegyzett összeggel kíván tagja maradni az egyletnek, mint ilyen, igéri, hogy az egylet érdekeit teljes erejével előmozdítandja s hiszi, hogy mint rendes tag nagyobb javára fog lenni az egyletnek, mint elnöki székeben.

A közgyűlés minden egyes tagját ezen váratlan esemény rendkívül meglepte, el nem mulaszthatván a néhány percz előtt leköszönt elnöknek mély sajnálkozását kifejezni azon pótolhatlan veszteség felett, mely az egylet kedves elnökének leköszönéséből származott. De végre is engedni kellett szeretett elnökünk azon felhívásának, hogy a közgyűlés a szabályok értelmében titkos szavazás útján elnököt válasszon. A szavazatszedő bizottság kijelentetvén, a titkos szavazás eredménye következő lett: 17 szavazó lap körül 15 Ruzinkó Antalnő nevére szolt s így szavazattöbbséggel Ruzinkó Antalnő elnöknek megválasztott. Megválasztása után elnök felhívta a közgyűlést, hogy a választmányba helyére egy választmányi tag válasszassék, erre egyhangúlag Velica Haynald Teréz úrnő ő nagysága megválasztott s ezt el is fogadta.

A gyűlés további folyamában bejelentetett, hogy a jegyzett összegek befizetettek s az egyleti gazda által takarékpénztárilag kezelletnek. Végre ez ezen közgyűlést megelőző magán értekezlet nyomán Haynald Istvánnő úrnő ő nagysága az egylet elnöke által sür-

gönyileg felkérletett, kegyeskednék az e hó 10-én Budapeston tartandó országos központi gyűlésben a szécsényi főkegyelket képviselni, Haynald István úrnő sodronyválasztában ezen megtisztelő megbízást elfogadván, az o tekintetbeni meghívó levél elnöki alá-írással azonnal Budapestre megküldetett. Ezzel a gyűlés feloszlott, a melyről ő szintén igazán mondhatjuk, hogy teljes szabadsággal, oly jártassággal s lelkesültséggel folyt le, hogy már az eddigi eredmény is ezen ifjú egyletnek kedvező jövőt biztosít. Ismét egy lépés a haladás felé s hisszük, hogy áldásos is lesz, mert olyan tagok pártolják lelkük erejéből mint Velica Haynald Teréz ő nagysága — az isten öltesse!

Egy reudes tag.

Gárdony, május 11-én.

Caitár község és a sdi birtokosok panasza-za következtében, a marczali és ilinyi vizek kártékony-sága iránt, a tárgy felvételével és tanulmányozásával egy küldöttség lett megbízva, Hanzély László úr elnök-le alatt az építészeti mérnökség közbenjöttével, mely az előmunkálatokat már előbből megtéve, mai napra Tráza, Varbó és Caitár község bíralt, valamint a szó-ban forgó vizek által érintett nagyobb birtokosokat ide, Zieby Livia grófnő ő méltósága nyári lakába összehívta, az érdekelte felek o tárgybani véleményei felvételére, eléjük terjesztve az építészeti hivatal által készített szabályozási, illetve csatorna tisztítási tervet s feloszlította a jelenlevőket o kérdésben való közös megállapodásra, mely Szerémy Gábor szolgabíró és Kovács építészeti mérnök úr közbenjöttével sikerült is, melyről itt rögtön jegyzőkönyv vételelt fel s alá is íratott, a tíz kilométer hosszúságban terjedő munka vezetésével Algóver Mihály, diványi uradalmi mérnök úr bizatván meg. (A közgyűlési tárgyak között ezen ügy is felvétellett s elintéztetett).

P.

Hírek.

Személyi hírek. Gr. Gyürky Ábrahám főispán ő méltósága f. hó 12-én este 8 órakor érkezett a székvárosba s 14-én távozott Scitovszky János képviselő urral Budapestre. Az országos képviselők közül Beniczky Gyula, Pulszky Ágost és Scitovszky János vettek részt a közgyűlésen. A 14-én tartott közigazgatási ülésen jelen voltak a választott bizottsági tagok közül Beniczky Gyula, Bozó Pál, Gr. Czebrján László, Hanzély László, Reményfy József és Scitovszky János. Gr. Forgách Antal ur jelenleg gácsi várában tartózkodik; a kelle-metlen lábfejás visszatartotta attól, hogy a hét eseményekben részt vehessen. Huszár István ur is betegesen fekszik Budapeston. Hubay társulata f. hó 13-án dísz-előadást rendezett a főispán tiszteletére. Szilgietti „Nagyapó“-ját ádták elő. A főispán a székvárosban jelenlevő országos képviselőkkel meglátogatta a szin-házát s igen előnyösen nyilatkozott a társulat működéséről.

B.-Gyarmat város küldöttsége f. hó 14-én reggeli 9 órakor tisztelegte a főispánnal, hogy őt a b. gyarmati Ipolyrészlet szabályozása tárgyában hathatós pártfogásra kerje fel. A hűldöttségben résztvettek: Reményfy József, Buriusz Mihály, Havas Gyula és Karlik János. A főispán megígérte, hogy a város érdekében ezen nagy fontosságú ügyben mindent el fog követni.

A b.-gyarmati dalestély e hó 8-án megtartott. Megtartott minden küzöny és jóvedelmelenség daczára. Akik jelen voltak, meggyőződhetek a haladásról és szép törekvésről, s igazi élvezetet találhattak azon műdarabokban, melyeket az egylet oly hűvvel és oly precis előadott. A városi közönség tanusított közönyére nincs szavunk. Illusztrálásul legyen szabad felhozunk, hogy az intelligens bírói és ügyvédi karból alig egy-kettő, az izraeliták közül egy család és két fiatal ember jelent meg. A bírói kar mintha demonstrálni akart volna Garam Jenő bírótárs és egyleti elnök ellen. Valaki azt találta megjegyezni, hogy máskor a dalegylet Elheniczky Flór vagy Klein János előnyösen ismert pinczésházgázdákat kérje meg, hogy ilyen alkalmakkor ne nyissák fel pinczéiket akkor... no de sapienti pauka. Mindazáltal nagyon sajnálunk, ha a dalegylet ezen durva közöny miatt kiűzött szép céljában lankadna. „A kitartás legyen jelszavunk!“ A bűlgközön-ség részéről jelen voltak: Aninger Ilonka, Bánhídi nővérek, Bogovicsné Kaszi Istványval, Chikán Mihályné, Csolnaky Mariaka, Dessewffy Elekne, Horváth Mariaka, Kék Lászlóné Blanka Istványval, Lang-Hummer Fran-ciska, Malatinszky Mariaka, Manóssy Alajosné, Markovics Ödönné, Tomesko Nándorné és Weisz nővérek.

Majális. A helybeli állami elemi iskola majálisa kedvezőbb időjárás reményében amint jelezve volt o hó 26-án fog megtartatni, ami a helybeli és vidéki n. é. közönségnek meghívás gyanánt szives tudomására hozatik.

Figyelemztetés. A b.-gyarmati ipariskola gond-nokságának f. 1880. évi május hó 2-án tartott ülés jegyzőkönyvének 2-ik pontja értelmében, mindazon iparos és kereskedő urak, kik a városi rendőrtanácsos két izban tett felhívására tanonczikat az ipariskolába be nem íratták; az ipariskolai gondnokság batározata folytán ezennel komolyan figyelemztetnek: hogy a gondjukra bizott iparos és kereskedő tanon-czokat — a törvény értelmében — az ipariskolába beíratni el ne mulasszák: különben a fent nevezett iskolai gondnokság az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 4. §. értelmében — mindenütt — a vétke és hanyag mu-lasztást lát, a legszigorúbban fog eljárni. B. Gyarmat, 1880. évi május hó 6-án. Az ipariskolai gondnokság határozatából Hager Sándor helyettes jegyző.

Erdőseges. A vácsi püspökséghez tartozó nagy-szalhegyi erdőből a hó 5-én mintegy 120 holdnyi terület erdőre szelvést el. Mint mondják, az erdőben kőszőlővel töltek raktak és azt gondatlanul odahagyták. Az egész az agárdi földmivelők akadályozták meg.

Assicurazioni Generali. A társulat, mint minden évben, úgy ezúttal is (lásd lapunk 17. sz.) közlést tesz a lefolyt üzleti időszakban teljesített elemi és életbiztosítási károkat való fizetések jegyzékét. E jegyzékből kitétni, miszerint az Assicurazioni Generali az 1879. évben 20,238 károseti tételre 6,017,089 frt 46 krt adott ki. Ebből 1,334,716 frt 46 krt. caik Magyarországra, a mellékletartományokkal együtt; 1,551,277 frt 54 krt. Ausztriára; 1,617,917 frt 78 krt Olaszországra; 267,358 frt 44 krt. Németországra; 417,644 frt 77 krt Franciaországra; 231,664 frt 87 krt Nagy Britániára; 321,621 frt 39 krt. Oroszországra és: 269,988 frt 18 krt egyéb államokra. Ezen társulat 49 évi fennállása óta az összes üzleti ágazatokban 390,555 károsetitételre 135336752 frt 80 krt fizetett már ki.

Salmaház. Megrovással kell kezdenünk cikkünket, és a közönség részvételestét illeti, ha annak oka azt minden tekintetben ki nem mentené, mert melyik gyarmati polgár (csikkiről előtt a „tekintetes úr” is csak olyan „polgár”, mint a „majster úr” vagy „János gasda”) érdem meg, a ki jámbor együgyűségében azt akarná neki bizonyítani, hogy „nem a pincze mindenelöl!” A lefolyt héten három darabot láttunk. Legtöbb élvezetet nyújtott Lendvay darabja: „Nem töröm a házam, vagy: szinész és táblabíró”; francziás szellemmel a leleményességgel és magyaros zamattal irt darab, mely amellelt, hogy a jákódnak folytonos tápot nyújt, az ősi erényeknek is oltárt emel a hallgatók szívében a valóban jól csöt látnunk, hogy Magyar Istváné asszony (Gy. né) monologja után, melyben előadja: milyennek kell lennie az igazi magyar tűzhelynek és leányának, a közönség, különösen az ifjúság, lelkesült tapsban tört ki. (Csak egy „úrfi” jegyzé meg, hogy „nem érti, mi van ebben helyeselni való”; ha ez nem hányivettség akart lenni csak, hát akkor neki az az ő értelmessége, a mi a gyarmatiaknak a — pincze: el nem disputálhatók egymástól, pedig mindkettő egyaránt sötét; no az igaz, hogy ez utóbbiban t. i. a pinczében, van mégis valami — vigasztaló.) A szereplők általában jól játszottak, csak az „örülési jelenet”-et pusztázták el, amennyiben nem bírtak eléggé uralkodni nevelhetettségükön, ami dicsegetésre válik ugyan Körösi sikkáinak (H.), de nem előnyére az őszájúknak. A „Legény bolondja” — hallgatni is unalmas — sötét beszéd volt, ne szóljunk hát róla. Megjegyzendő, hogy a megrovás orosz-lánra — nem a szinészektől illeti. — A „Nagyapó” bohózat lenne, ha nem volna cselekménye — regény-szerűleg kuszált. Kedvesen játszott K. né (Bojti Zeuzsi) a tetszett eleinte H. (Reterdy) de később egyhangúvá vált.

Nyiltár.*)

Vizsgálódás Bodnár István urnak.

A „Nógrádi Lapok” 18. számában keményebben tapintván az oroszlan bérre, kiből belőle Bodnár István ura a Consequens nevet rá nem illő gúnyrak találván, eszeveszetten támadt rá: „hol vettem azt a batornót, hogy vele szinésznek merjek?”

Már hiszen, ha Bodnár István úr, hogy az ő nyelvvel beszélni merés vállalt, én is tudom azt; de hát vajon nem kell-e vesztet eb támadás ellen védekezni, ha mindjárt a meg-harapás veszélyének is kitennék magunkat?

Midőn a „Nógrádi Lapok” 17-ik számában közölt támadás megjelent, első tekintetre láttam, hogy gyakorlott, mondhatnám szakértő rágalmazóval van dolgom, s midőn Bodnár István úr itt is ott is eldicsekedett, hogy majd ad ő nekem: vonatkozást tettem rá, és csakugyan kiből az oroszlan bérre az értelmi bászserző; — a helyett azonban, hogy komoly férfhez illőleg az általam nem igaznak jelzett rágalmazat bizonyítandó, vagy állításaimat megcáfolni, szokása szerint tovább rágalmaz és arczátlanul gorombáskodik.

Egyébként jól teszi, hogy ezúttal valódi minőségében mutatja be magát, így az én feladatomban is megkönnyebbítve, mert az egész válasz átható bosszú és dőlő szenvedély oly szembetűnő, miszerint abból bármely biggadt ember első tekintetre látja, hogy akit annyira ragad az indulat, az tárgyilagossá vagy elfogultságnak nem lehet.

En őt sem a gorombaság, sem a szenvedélyes kifakadásokban nem követem; egy az, mert ez nem természetem, más az, hogy nincs is e társ 40 évi gyakorlatom; becsületbeli elégtételt sem követek tőle, mert ilyeneket ő már több ízben visszautasított a jelenleg is előre kijelenti, hogy csak morális emberölésre

*) E rovatban káláttéskért nem felelős a Szerk.

hajlandó; sajátpert sem kezdek ellene, mert az, egy ily minden Áron feltámlató vagy emberkén a hirteljesen által csak ambícióját fogja kiéleltetni; de egyébként is elég esztélyes volt rágalmazat kérdéseiben, suppositio formuláit, hogy sajátpert esztélye az igazság megtörő keze alól kibújhasson.

Felelek neki, amint ő tette a kérdéseket, socrateai módorban, és pedig midőn első állításából semmit sem igazol, sőt a legtöbb körülményre nézve, ha nem is egész híven, az én előadomást ismeri be: minden ismétlést egyszerűen mellőzve, csak újabb felsorolt rágalmazai sorozokozom.

Tehát: nem igaz az, hogy a Trajtler örökösöket én juttattam tönkre; nézze meg bárki a sajtó ily telekkönyveket s meg fogja látni, hogy mielőtt én a Herzföldre követeléseket magamhoz váltottam és adóknak 3 évi határidőt engedtem, Trajtlerék tönkre voltak téve. Amit nyertem, azt a Herzföld-csikkel kötött alkut folytán nekem leengedett kamatokban és az által nyertem, hogy a bírtok bírói árverésén saját kockázatommal a vételárát követeléseim erejéig fölvettem, ha ezt nem tettem, csak úgy vesztett volna pénzem, mint azt a Herzföld csig maga is vesztendőben látta, és aminek tekintetéből nekem a kamatokban örömet nagyobb engedményeket tett nemcsak, de még az üzletet közvetítő egyének is 500 frt jutalmat fizetett.

Nem igaz az, hogy én valami Komáromi testvéreket kivétköztem volna bírtokukból, mert ilyeket sem nem ismerem, sem ilyekkel soha semmiféle összeköttetésben nem voltam. Ezt ő az újjából szopta ki.

Nem igaz az, hogy én Dejtáron és Patakon azért táltottam az emberek irt, hogy kifosztahassam. Tudnak azok irtni rég. Egyetlen embert, Mák Urbán az időbeli pataki bírói pirított meg, hogy nevét sem tudja aláírni, s őt erre kívánsága szerint meg is tanítottam; annak pedig hiteltelre szűksége nem volt és nincs is, — semmiesetre sem fosztottam pedig ki, lévén annak jelenleg mintegy 20,000 frtot érő vagyona.

Hogy Nagy Bertalan és Nagy Antal áldozatok-e és kinek áldozatai, arról nem is szölköl, beszélnék a telekkönyvek. Egyébként életben van Nagy Antal ur, elváróm tőle, hogy ezen alávaló rágalom tekintetében nyilatkozzon fog. Lehet, hogy Bodnár urnak az ő magán ügyeibe való felhívatlan beavatkozását is meg fogja köszönni. Annnyit állíthatok és be is igazolhatok, hogy sem Nagy Bertalan, sem Nagy Antal nekem soha egy krajczár kamatot nem fizettek.

Nem igaz az, hogy én hivatalomtól, amint ő mondja, gyalázatos úszárák miatt fosztattam meg. — ha tetézék, megtudhatja a dejtári felügyelő levéltárnál nyugdíjaztatásomnak hivatalos elintézését.

Hogy mit beszélhetett felálem egy részeges hajdu, arra nem helyezek súlyt, mert részeg ember sokat tud és sokat beszél magához való társaságban, — jellemző azonban, hogy mily kútfőből meríti ő argumentumait.

Hogy nekem tisztességes társaságban helyem nincs, azt őn kimondani nem illetékes, s mert mégis kimondja, saját szávaival fogva tisztességtelen embernek nyilvánított. Mert: mindaddig, míg az őn által ugyan kimondott, de valójában egészen másképp történt visszautasítása be nem következett, őn saját felkérésére folytattam velem per te barátságban állott, társaságom keresté, házához meghitt, többször meglátogatott, ügyeim iránt részvételt színlte, ugyanarra, hogy bizonyos esetem alkalmából a b.-gyarmati kir. törvényszék keményen megítámadó beadvány szerkesztésére ajánkozott, s azt meg is tette, csupán barátságból, — kikérvén természetesen, hogy neve titokban maradjon; szóval úgy viselte vagy legalább úgy alakozkodott velem szemben, amint valaki nem csak a társaságához tartozó valamely személy, hanem egyedül jó barátja iránt viseltethetik; amint elismeri, inamba is kiltátozott hozsám, sőt bizonyos tekintetben önmagához hasonló qualificiójn embernek fogadott el, pedig őn sokat tart maga felől; velem együtt jelentette be magát oda, a hol állítólag engem elfogadtak, de őt bizonyosan visszautasították: pedig ekkor már Trajtlerék bírtoka eladott, a primári uradalom által nyugalmasztattam, inámat megvettem, szóval mindazon feltételek, melyek miatt őn becsületemet megítámadja, rég bekövetkeztek. Ember, akinek jelleme van, azzal lép baráti viszonyba kit megismert, de ha már valakivel baráti viszonyba lépett, azt soha többé úgy, mint őn engem, meg nem támadhatja a nélkül, hogy ez rá is súlyosan vissza ne hatna. Hanem hát őn minden nap Pál fordulását ünnepli.

Az érem másik oldala maradjon amint őn azt kifestette; nem akarok képzelt érdemeiből semmit levonni, a kiket illet, úgy is tudják, mennyi értéke van a saját maga tisztelgetés gyűjtött tömjénének. De azt az egyet még sem ismerem el, hogy őn, mint „az igazság Cherubja lángpallossal álljon fejem fölött.” Nem is képzelhetem, hogyan hasonlíthatta magát Cherubhoz, ha csak szent Ámbros előbeszédének azon, jámbor diák korában gyakran hallott passzusánál fogva nem, hol a Cherubokról mondja hogy: „non cessant quodidie”, csakhogy természetesen nem ily ostobaságokat mint őn.

Bodnár és Cherub! Bohóc, s a kezében lángpallossal képzelt valami: a bohócok kezében szereplő hadaró, melylyel mindenkit tolatkodólag meglegyint; legjobb esetben közönséges ember, aki még e mellett képzeldő, kaján, csivakodó, rágalmazó és mindenek felett alattomos.

Ismertem én uram cádtól jellemet, de az nem őn volt.

Es most hadd intézzek én is önhöz néhány kérdést, amugy socrateai módorban.

Igaz-e az, hogy őn egy bizonyos tagosítási perben az ellenfél részéről vizsontszolgálatok fejében magát honoráltatta, vulgo száját betömte?

Igaz-e az, hogy őn nemtelen ösztönből mindenkinek meg-támadására, meg-rágalmazására vállalkozik, legzsevesebben mégis mások neve alatt?

Vallja be, de komolyan, hogy midőn őn a Trajtler-féle ügyben engem reményekkel kecsegtetve a b.-gyarmati kir. törvényszékkel felmerült kellemetlenségekbe ugrott, nekem akart-e baráti szíveséget tenni, vagy engem is, mint most Streisingert csigérnek használva, tulajdonkép a törvényszéken oltotta bosszút tölteni, gorombán gyanúsító beadványának egész odumát nyakamba rudítván?

Es midőn már benne vagyunk a Trajtler-ügyben, kérdem: komolyan mondotta őn, hogy Trajtlerékat én juttattam tönkre, s

ha igen, mondja csak kérem, meg volt-e őn győződve az ügyem tisztasága és jogos voltáról, midőn a mellett oly melegen replikázott; vagy tudta azt, hogy az ügy tisztátalan, jogtalan és mégis védelmezte, segítve nekem az illetőket tönkretenni; avagy most állít olyasmint, amiről tudást tudja, hogy nem igaz, csak azért, hogy rágalmazhasson?

Valló, hogy mint gyáva emberhez illik, nem volt bátorsága a beadványt aláírni, de saját kápirát fogalmazványra írt fokozat előttem, olvasom belőle, amint utórvégzéseket érdekemben meg-gondolatlansággal, bűnös eljárással védte s az elnök úrtól a legfőbb bíróg vagyoniilag felelőssé teszi. Tassák tagadni!

Komolyan állítja őn, hogy vallásváltostatására a széplételen fogantatás dognájának becsikkelyezésre vezette? Ugy látszik, vagy őn nem tudja, mit beszél, vagy számít rá, hogy senki sem tudja, miszerint ezen tétel 1851. december 8-án, a római szinaton csikkelyeztetett be, midőn pedig őn — nem tartom éppen számon — vallását 1872 vagy 1873-ban váltostatta, nem lenne képes indokolni is, hogyan történhetett az, hogy amit 19 évig hitt és vallott, a 20-ik évben annyira meggyomta elastica lelkilemeretét, hogy vallását kénytelen volt megváltoztatni? Már kérem, így mystificalni akarai önmagát és a világot, nem illik egy Cherubhoz.

Végre komolyan mondja őn, hogy Streisingernek 28 év óta ügyvéd? Kérem! Hogyan történhetett hát mégis, hogy Streisingernek éppen ezen ügyben más jogi képviselője van? S ugyan mit gondol őn, miért bízza önére Streisinger ezen támadás complicitását? Talán azért, mert rendszerint jogi képviselőjében nem bízott, vagy mert az olyaaminek összetákolására értelmi képességgel nem bírna? Ne keressék oly távol az okot. Azért, mert őh M. ügyvéd ur, mint önnél jellemesebb ember, ügyfelének érdekeit törvény és bíróság előtt képviseli ugyan, de rágalmazni, meg ügyfele érdekében, ex nobili obligatione sem vállalkozott. Ezt meghagyta önnék. És őn ezt tisztességes ügyvédi munkának nevezi? Ahol tisztességes uton lehetett valamit megérdemelni, az tisztességes ember kezébe került, csak a rágalmazás maradt önnék.

Constatálom, hogy lappangva bár, de csakugyan a fogadatlán prókátoroknak vetett konczokon ragódik.

De hogy végezzen: ami azon felebaráti szeretettől áthatott tanácsát illeti, hogy akaszzam fel magamat, meghallgattam, de el nem fogadom, még csak vissza sem kínálok. Ugyan mit nyerne vele a társadalom, ha őn felkötne magát? Hisz őn nem is oly veszedelmes ember, mert szárait megmozdított komolyan nem venni.

Hanem az adott cynicus tanács fejében adok én önnék józan emberhez illőbb tanácsot, kövesse azt, talán még nem késő; hisz közmondás szerint a svábbak is 60 éves korában nő be a fejélgysa.

Ne csivakodjék őn mindenkivel, ne konalazzon minden léte, ne kössön bele minden emberbe, különösen ne gyanúsítson senkit, mert megítélik, hogy önmagáról következtet!

Jegyezze meg azt, hogy aki mást megítámad, ruhája tiszta legyen, mert bizony mások fogják azt kizsápolni, nem tekintve, hogy az illető is benne van-e? Ne higgye, hogy még másnak megbízásából is szabad lenne valakit meg-rágalmaznia a nélkül, hogy véten önvédelem közben őn is ne kapna szírelmet.

Mi dicőség háramlik önére, azt mondván valakiről hogy ilyen, — midőn bebizonyodik, hogy őn még amolyanabb?

Váltostassa meg tehát eddigi irányát, modorát, alattomos és mégis hetvenkedő természetét, s a helyett, hogy a nyiltári írodalmat sillány rágalmak és mások bántalmazásával betöltve gazdagítaná, fordítsa idejét, tehetségét tisztességesebb munkára, s lehet, hogy szerez ön magának ósinto jóbarátokat, akik hibáira figyelmeztetve, betegségből kigyógyítják, — s ettől nem messze esik, hogy azok is, akik őnt most hőbortos bolondnak tartják, csakhogy éppen szemébe nem mondják, — az ezek száma a megyei tekintélyek között is nem csekély, — kibékülnek önnel és jobb meggyőződésre térnek.

Es a morális haszna bizonyosan meg leaz; sőt ha ez uton a bizodalom valamikor önhöz fordulhat, anyagilag is többre megy és talán felkúszhat magát a pocolyából, melyből sok meddő munka és szenvedélyek általi emésztés dacsára mindaddig nem tudott felvergődni.

Sötér Kálmán.

Felelős szerkesztő

Horváth Danó.

Hirdetés.

Mely szerint közhírre tétetik, hogy a bujaki főerdészeten alább nevezett fakészletek elárusítandók, és pedig:

65 öl cserhasábbfa bő 4 méter méretű ára 7 frt.
549 „ tölgyhasábbfa „ „ „ „ „ 6 frt.
231 „ vegyes gömbölyűfa bő 4 „ „ „ 6 frt.
687 öl jómindőségű galyfa 4 méter méretű 3 frt 50 kr.
240 öl lecserezett gömbölyűfa 8 s láb 4 m. m. ára 7 frt.

Egyes vevőknek és községi testületeknek a kik kellő garantit nyújtanak hiteleztetik, és nagyobb vételmennyisék mellett a t. vevők árleengedésben is részesülnek.

6-1

Bérbeadási hirdetmény.

B.-Gyarmat város tulajdonát képező, néhai Kacs kovics Károly ur által bérlet, a kovári határ mellett egy tagban fekvő 74 és fél kaszás rét folyó évi június hó 3-án a város tanácstermében tartandó nyilvános árverés mellett ez évi használatra bérbeadjatik.

B.-Gyarmaton, 1880. május 13.

Búrinsz Mihály,
városi bíró.

HIRDETÉSEK.

Meghívás.

A b.-gyarmati „Népbank” t. cz. részvényesei a folyó évi május hó 30 án délelőtti 10 órakor a helybeli Népker helyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésre ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgy: A helybeli két pénzintézet egyikével leendő esetleges egyesítés feletti határozás.

3-3

Az igazgatóság.

Haszonbérlet.

A nagyhalápi közbirtokossági korszakáltatási jog hozzátartozó ház, kert és pinczével folyó évi július 24-ik napjától kezdve hat egymás után követ kezdő évre folyó évi május hó 25-én tartandó árverésen haszonbérbe fog adatni; az árverési feltételek Nagyhaláp község bírójánál megtekinthetők.

Árverési hirdetmény.

Steiner Ignác csödtömegéhez tartozó ingóságok, jelesül rőfcs, rövid- és galanteria-áru cikkek, bolti felszerelvények és szobabeli burorok Loonczon folyó évi május hó 13-ik és következő napjain nyilvános árverésen el fog-nak adatni, mihez a venni szándékozók ezennel meghívotnak.

Goldberger D.
csödtömegvezető.

3-3

Árverési hirdetmény.

A f.-penczi közbirtokosság tulajdonát képező közös földek, rét, téglaház összesen mintegy 5 és fél holdat képező ingatlan, f. évi május 20-án a helyszínen elfog árvereztetni.

Árverezni szándékozók a kikiáltási ár 10 % tartoznak bánat-pénzül letenni.

A kisbirtokos urak felhivatnak, hogy az árverezendő fekvőse-gekre vonatkozó igényeiket az árverés megtartása előtt érvényesítsék.

Kelt F.-Pencz, 1880. május 7-én.

A közbirtokossági családi gyűlés megbízásából
Tapolcsányi Ferencz.

Eladó ház.

B.-Gyarmaton, Magtár utca 41. számú ház és boltelek, a legjutányosabb árért szabadkészből eladó; tudakozódóknak azonnali felvilágosítással szolgál, Saobon (Hontmege).

Murányi Miklós.